



*Romantik vid Stora Hotelllets brunn cirka år 1910*

*Sävsjö  
Hembygdsförenings  
Årsskrift 2009*

## CARL KÄLLSTRÖM – KÄLLSTRÖM FOTO



*Carl Källström*

Mästaren till filmerna, som återges på årets DVD-skiva, är Sävsjöfotografen Carl Källström, som här får en lite närmare presentation.

Carl Källström föddes 1891 i Vrigstad. Tidigt blev han fotointresserad och fick då och då uppdrag i bygden. Snart skaffade han sig en ordentlig utbildning genom att ta anställning hos olika kända fotografer. En tid arbetade han hos hovfotografen Källman i Karlskrona, senare hos den välkände Hertzberg i Stockholm. Det blev en grundlig, flerårig skola, som ledde till att Källström blev en mycket skicklig fotograf.

Så småningom återvände Carl Källström till den småländska hembygden. År 1921 flyttade han till Sävsjö och öppnade där "Källströms Ateljé & Fotomagasin" i ett litet obetydligt rosarappat hus, som senare fick adressen Odengatan 35 (sista hyresgästen var Karl-Erik Spik, som sålde skor där, tills huset skulle rivras 1989).

Källström var i början inte ensam fotograf i samhället. Men Klas Svenander vid Torget, som varit livligt verksam kring sekelskiftet 1900, började nu bli till åren och var inte någon svårare konkurrent. Wiklunds Eft. i Nässjö, som sedan flera år haft en filial i Sävsjö i uthuset till Odengatan 37, Wiklunds och Källström blev alltså grannar, gav upp efter ett par år. De hade öppet endast söndagseftermiddagarna samt första fredagen i varje månad, då det var marknad i samhället. Källström däremot höll "Öppet vardagar 9-6, Söndagar 11-3" enligt annonser i almanackor och lokaltidningar. Det var generösa öppettider, som han höll i många år och som inte var lätta att konkurrera med. Men nog undrar man hur Källström fick tid för familjen, d v s hustru Elsa och barnen Stig, Sven, Ingrid, Brita, Gösta och Astrid, och sina många intressen utanför hem och yrke.



*Bild från Källström Foto*

Omkring 1930 lämnade Källström de trånga utrymmena i det lilla rosa huset och flyttade affären och ateljén till bättre och mera centrala lokaler, som inretts på gaveln till magasinslängan, som hörde till dåvarande Ö. Järnvägsgatan 18 (ungefär där Posten nu ligger). Här låg "Källström Foto", som det nu hette, kvar i drygt fyrtio år till 1971, då allt skulle rivras för att ge plats åt nybygget för sparbank och post.

Som nämnts, Källström hade många intressen utom yrket. Bland annat var han en engagerad ledamot i Sävsjö Hembygdsförenings styrelse i mer än trettio år. Han invaldes redan 1927 och kom att inneha olika befattningar. En följd av år tjänstgjorde han som intendent, vilket passade bra, eftersom familjens villa var granne med Hembygdsparken. En tid skötte han *kassörssysslan*, sonsonen Jonas blev en sentida värdig efterträdare på den posten. Ett bevis på Källströms stora hembygdsintresse är de många ovärderliga foton från samhället och bygden som har honom till upphovsman och som förvaras i Hembygdforeningens arkiv. Och så förstås dokumentärfilmerna. Och den gamla ängaladan i Hembygdsparken, som förvärvades genom honom.

År 1958 lämnade Källström hembygdsstyrelsen på egen begäran på grund av sjukdom. Förhoppningsvis blev han ordentligt avtackad för allt han utträttat. Förutom i Hembygdsforeningen var Källström aktivt engagerad i styrelserna för Sävsjö Hantverksforening och för sjukkassan.

Kommunalpolitiken var ett annat intresse. Bland annat var Källström ledamot i Vallsjö kommunalfullmäktige och kommunalnämnd. När Sävsjö blev stad 1947, ingick han i den nya stadens första fullmäktige som en av folkpartiets representanter, han var också ledamot i styrelsen för partiets lokalavdelning. Källström var alltså, som synes, aktiv och engagerad på många områden, men på något sätt fick han ändå tid för privatintressena. Han var en friluftsmänniska och ägnade sig gärna och med framgång åt både jakt och fiske, i älgjakten deltog han ända tills sjukdomen satte stopp berättas det.



*Carl Källström*

Carl Källström blev 69 år gammal och avled 17 juli 1960 efter att ha varit svårt sjuk de båda senaste åren. I minnesrunan i Smålands Dagblad ges en god bild av honom: "en man av gedigen tåga, orädd och vänfast och med ljust vänligt sinne". "Källström foto" levde dock kvar i ännu många år. Äldsta dottern Ingrid hade redan efter avslutad skolgång börjat som medhjälpare i affären och ateljén. Det blev en god skola och även hon blev en skicklig fotograf. Med åren fick hon ta allt större ansvar och blev till god hjälp. Särskilt under faderns sista år, då sjukdomen började sätta sina spår. Slutligen skötte hon det hela helt på egen hand. Efter Carl Källströms död övertog Ingrid rörelsen, som hon sedan med framgång drev till långt över pensionsåldern till hösten 1999, då hon oväntat avled. "Källström Foto", som sedan 1973 varit inrymt i moderna lokaler i Storgatan 1, upphörde.

#### **DVD skivan, några påpekanden**

Först en direkt felaktig uppgift – det finns säkert flera, som vi inte upptäckt. I den sekvens, som behandlar rivningen av Stora Hotellet, avbryts det hela av först åkare Ek med ett lass mjölsäckar, sedan av en skjuts med svallar. Det är här det blir fel. Åkaren, som går bredvid lasset, sägs vara "Långsvallen" = Axel Svensson, men nej, åkaren är Axel Svenssons son Oskar Axelsson, känd som "Långsvallen".

Lite längre fram är ett antal mannar samlade utanför gamla Skånska Banken vid Torget. De räknas upp från höger. Att uppräknningen börjar med nummer 2 från höger, d v s redaktören Erik Petersson, nämns inte.

Ännu längre fram visas flera industriinteriorer med arbetare vid sina maskiner. Tal och bild stämmer inte alltid riktigt överens. Så kommer t.ex. uppgiften, att "här ser vi Oskar Gustavsson, Ragnar Olsson och Långe-Hans". Lite för tidigt. De tre står sedan på rad efter varandra, där gossen Lennart Wikström slutligen tittar fram.

En sekvens nära filmens slut handlar om Hantverksföreningens möte eller sammanträde i Hembygdsparken. Här har det i början gått aldeles snett och uppräknningen av gubbar stämmer inte alls med bilden.

Förvisso finns flera avsnitt, där bild och tal inte löper riktigt parallellt, men det är nog inte värre än att den uppmärksamme åskådaren/lyssnaren förstår sammanhangen.

**Elna Nilsson**

## SKRÄDDARESONEN SOM OCKSÅ BLEV SKRÄDDARE

Året var 1872. Våren hade kommit och i backstugan Stubbängen i utkanten av gården Nygårds ägor vid vägen mot Elmesås i Skepperstads socken bodde familjen Magnusson. Skräddaren Carl Fredrik Magnusson, 32 år. Hustrun Lisa Svendsdotter och sonen Frans Johan Arvid som var född den 8 mars detta år. Han hade haft en syster, Helena, som föddes på sommaren 1870 men som dog redan på hösten samma år.

Fredagen den 26 april, (enligt ett extra sockenprotokoll i Skepperstad), begav sig Carl Fredrik till Växjö för att köpa tyger. Han hade ca 150 riksdaler med sig. En granne till honom, Anders August Johansson, 22 år och nygift med Maria Tell i backstugan Viken under Elmesås vid Linneshöjens sydöstra kant, gjorde honom sällskap från Asa kyrkby. Båda ska under lördagen ha setts vid Sandsbro strax utanför Växjö. Härefter sker sedan ett mord på skräddaren, troligen på lördagen den 27 april. Uppgiften om att Carl Fredrik blivit skjuten med en pistol finns rapporterad.

Anders August Johansson misstänktes men var försvunnen. I ett brev till hustrun Maria framkom att han lämnat Sverige och fanns i Nordamerika. Någon rättegång kunde därför aldrig hållas. Han förklarades avförd från Solkaryds rote den 12 november 1873. Fortfarande finns det folk i Skepperstad som hört talas om händelsen och som kan berätta att kroppen hittades en tid efter dådet då några kor betedde sig underligt vid en rishög. Några drängar från Skepperstad ska sedan ha kört ner med häst och vagn till platsen och hämtat hem den döde.

Den 12 januari året efter födde Maria Tell en dotter, vars fader var Anders August Johansson. Hon fick namnet Anna Mathilda Andersdotter och som tolvåring emigrerar hon till Nebraska. Kanske var det pappan hon reste till?

Frans och hans mor Lisa bodde kvar på Stubbängen till 1878 då mamman gifte om sig med Karl Magnusson från Kallsjö och de flyttade till torpet Sjöskog under Hjälmaskra Norregård. År 1885 fick Frans flytta till sin mormor Anna Stina Johannisdotter, änka efter fanjunkaren och salpetersjudaren Jonas Säll. Hon bodde då i backstugan Lilla Nygård, helt nära födelseplatsen Stubbängen. Mycket talar för att det var hon som hjälpte Frans in på faderns yrkesbana. Han fick nämligen komma till Eksjö, där han också konfirmerades 1887 och står skriven som skräddarelärling hos skräddaremästaren C.M. Fagerberg.

1890 flyttar Frans till Vallsjö socken i Sävsjö där han fortsatte i lära hos skräddaremästare Palmqvist, som var verksam i en fastighet vid torget. År 1893 gör han sin första värnpliktsövning, som sjukbärare vid Kungliga Första Göta Artilleriregemente i Göteborg. Den 20 augusti 1897 gifte han sig med Selma Trolle. Dotter till möbelsnickare Josef Otto Trolle och hans hustru Anna född Storck. De fick sex barn, fyra flickor och två pojkar. Då hade Frans etablerat sig som egen skräddare på Köpmangatan 3 och tagit sig namnet Sättergren.



*F.J. Sättergren med anställda. Köpmangatan 3*

I början av år 1904 reste han till Paris där han gick en tillskärarkurs hos skräddaremästare Arthur Porret på Rue du Bouloi. Samma år föddes Frans och Selmas äldste son som gavs namnet Arthur efter den uppskattade läromästaren. Kontakten med familjen Porret fortsatte sedan under många år. Bland de saker som Frans hade med sig hem från Paris fanns en stor flaska eau de cologne, som fortfarande på 1980-talet hade sin goda doft kvar.

Skrädderiet utökades och tidvis var ett 10-tal skräddare anställda. Matlaget kunde därför vara ganska stort eftersom skräddarna oftast också åt med familjen. Kundkretsen vidgades och provtagning och leverans skedde ibland på långa avstånd. Ofta åkte skräddare och kund halva vägen var. Ur en dagbok från 1905 går det att hitta namn som direktör Axel Bergelin i Sävsjö, en bonjourkostym för 59:84. Arkitekt Lindén i Stockholm, en paletå för 43:51. Bromsare Glad i Nässjö, en kavajkostym för 46:- och stationsinspektör Wikander i Sävsjö, väst och byxor för 24:68.

År 1914 flyttade familjen och skrädderiet till Lomells hus på Kopparslagaregatan där de fanns till 1922 då det åter var dags att ta nya lokaler i besittning. Denna gång på Ö. Järnvägsgatan i huset som ägdes av John Ringius. Huset är rivet men stod där norra delen av nuvarande Posten finns. Härifrån flyttade skrädderiet till grannhuset söder därom men på samma gata och med ingång i hörnan Storgatan/ Ö. Järnvägsgatan. Där fanns skrädderiet sedan till mitten av 1930-talet då en lokal på Storgatan 3 blev ledig.



*F.J. Sättergren. Hörnan Ö. Järnvägsgatan/Storgatan*

Som en kuriositet kan nämnas att när skrädderiet i mitten av 1940-talet flyttades till bostaden på V. Parkgatan 2 etablerade JLS, Jönköpings läns slakteriförening, en charkuteriaffär i denna lokal med sonen Arthur som föreståndare. Längs V. Parkgatan bodde flera skräddare och kvarteret som omges av Högaholmsgatan, Djurgårdsgatan, Västra och Östra Parkgatorna har därför fått namnet Skräddaren.



*F.J. Sättergren, Gunnar Forsell, Oskar Karlsson och Svea Vidmark*

Bland de anställda skräddarna fanns bland andra Gunnar Forsell, Oskar Karlsson, Per Gran, Knut Delavaux. Svea Wallersjö, född Vidmark och Elin Andersson började omkring 1920 som sömmerskor i herrskrädderi då de kom från en utbildning i Piteå. F.J. Sättergren var aktiv i yrket fram till början av 1950-talet. Han dog i sitt hem på juldagsmorgonen 1952.

## Hur klär sig en herre korrekt?

Tidställe	Överrock	Kostym	Väst	Smokkläder	Hatt	Krage	Skjorta	Halshals	Handskar	Sköda
Veck	mörk	jackett svart kavaj	svart	rödliga	lång hatt	solbåriga ell. dubbelv.	vit	svart eller mörk	grå eller gul	svarta mörk eller ljusa
Officiell besök	mörk	jackett eller besöks	svart	rödliga	cykelder	solbåriga	vit	svart	mörkgrå gul	svarta
Teater	mörk	kavaj svart smoking	svart	rödliga svarta	lång hatt	solbåriga	vit	mörk slips svart rosett	mörk eller gul	svarta
Teater, festförenings	svart	smoking eller frack	vit	svarta eller gulda	cykelder	solbåriga	vit o. starkt	vit	vit	svarta lock
Privat festlighet	mörk	kavaj svart smoking	svart	svarta	lång hatt	solbåriga	vit o. starkt	svart	mörkgrå	svarta
Klubb och militär middag	mörk	smoking	vit	svarta	lång hatt	solbåriga	vit	svart eller rosett	grå, gul	svarta ljusa gulda
Befäl, be- söks middag	svart, frackklippa	frack	vit	svarta eller gulda	cykelder	solbåriga	vit o. starkt	vit eller rosett	vit	gulda
Bani	mörk	smoking ell. danskkrav	svart	svarta	lång eller lång hatt	solbåriga	vit	svart eller rosett	vit	gulda
Repräsental	mörk	frack	svart	svarta	cykelder	solbåriga	vit o. starkt	vit rosett	svarta	svarta

Beställda kläder bli i längden billigast. De kvinnor Ni för ögonblicket sparar genom att köpa ett färdigsytt plagg får Ni mångdubbelt igen i ett beställningssytt ty dels kommer Ni att trivas mycket bättre i det och dels kommer Ni att finna att det håller mer än dubbelt så länge.

**SÄTTERGREN & C:o -:- SÄVSJÖ**

— TELEFON 51 —

*Anvisning om rätt klädsel.*

**Källor:** Protokoll från extra kommunalstämma i Skepperstad den 16 juni 1872  
Brottsutredningar. Korrespondens mellan skräddaremästare Porret och F.J. Sättergren  
Dagbok för F.J. Sättergrens skrädderi, EMIBAS. Emigrantregister,  
EMIHAMN. Register - över emigranter via svenska hamnar  
Nilsson, Elna. Sävsjö ett samhälles liv och utveckling vid stambanan. 1997  
Intervjuer med flera Sävsjöbor

**Bertil Zettergren**



## SÄVSJÖ MED OMNEJD 1930–40 TALET

Sävsjö var "samhället" för oss som bodde på landsbygden runt omkring. Det var inte bara ett talesätt utan också en administrativ realitet. Sävsjö var ett municipalsamhälle, en politisk hybrid ovanför socknarna men nedanför köpingar och städer.

Men då som nu var banden mellan *omland* och tätort starka, byggda på ett ömsesidigt beroende. Vi, bönder/småbrukare, levererade vad vi hade att sälja till samhället och köpte det vi behövde därifrån. Detta var före bondekooperationens genombrott så det var mycket byggt på privata affärer. Vår familj sålde t.ex. slaktdjur, grisar, kalvar, någon ko ibland, till Georg Andersson, som hade charkuteriaffär vid Storgatan (huset finns kvar, lokal för Brandts interiör). Vi levererade själva in slaktdjuren med häst och vagn, grisar direkt bakom butiken, kalvar och kor till någon gård uppe vid Hägnen, där han hade slakteri. Om det var fråga om en ko gick vi dit med den och sen hem till fots, en nätt promenad på ett par mil.

Mejeri fanns ju också men vi och många andra separerade själva mjölken hemma och kärnade smör som såldes nere i samhället. Vi levererade till Konsum, en stor röd byggnad nere vid järnvägsövergången, senare högre upp på Storgatan, det som nu är bibliotek. Det var en smart affärsidé av Kooperativa, de köpte vårt smör, en rejäl "drittel" en gång i veckan och vi fick köpa varor i stället, socker, makaroner och andra specerier. På köpet blev vi medlemmar och fick återbäring, kvitton som räknades ihop vid årsskiftet. Och så fick vi tidningen, Konsumentbladet, där man kunde läsa om kriget i Abessinien och Spanska inbördeskriget. Nu är det Vi-tidningen. Spannmålsprodukter, särskilt mjöl, köpte vi sällan. Vi lät mala vårt eget mjöl, vete och råg vid kvarnen i Komstad, havre till kli och kross för djurfoder samma sak. Det kunde vara så att man körde spannmål till kvarnen, lastade av och fortsatte till Sävsjö för affärer enligt ovan. Om mjölnaren, *Lokrantz*, hade tid kunde man få hämta på återvägen, annars återkomma senare. Man kunde binda hästen med vagn på baksidan av gamla Röda Kvarn, biografen, vid den höga murväggen där. Spannmål i övrigt, om det blev något överskott, köptes upp av en firma "Brunns". Av den köpte vi också kalksten, bränd, som man "släckte" med vatten och spred ut på åkern. Även konstgödsel och ibland nytt och förädlat utsäde köptes där. Allt det här, det kvarlevande gamla bondesamhället, förändrades och försvann så småningom under krigs- och efterkrigstiden. Vi insåg det inte då, som man sällan gör, men 1939 var en brytpunkt i historien, både för Sverige och världen.

För oss, i det lilla lokala samhället, innebar det direkt ändrade förhållanden. En enig regering tog ett fast grepp om folkförsörjningen, med leveranstvång, ransoneringar och organisering av hela samhället. Energifrågan blev akut. Oljeprodukter reserverades för försvaret och oundgängliga civila verksamheter. Skogen blev viktig. Varje skogsägare blev ålagd att leverera brännved i förhållande till areal. Här i Sävsjö, med de stora mossmarkerna runtomkring, blev brännrotvsindustrin snabbt en viktig näringsgren. Sågverksägaren Engdahl, öppnade torvtäkter i Ljunga och Bjännesby. Det gamla torvföretaget i Stockaryd satsade för fullt på torvbrytning mellan samhället och Örsby. Där är nu en sjö, en förlängning av *Ivössjön*.

Det blev jobb för oss som nyss slutat skolan. Först för att vända och kupa torven, senare vid maskinerna. Det senare dock enbart för oss ynglingar, här var det könsskillnader. På Ljungamosse var det liv och rörelse. Flera tiotals människor jobbade där under några hektiska sommarveckor. Män, kvinnor, ungdomar från Sävsjö, Vrigstad och byarna runtomkring träffades där.

Det var arbetsamt men roligt och vi tjänade pengar, ända uppemot hundra kronor i veckan. Det låter inte mycket idag och det ger anledning till att berätta mera om själva Sävsjö.

Det var ju dit vi för vid veckoslut och annars. Vi brukade parkera våra cyklar vid lilla röda huset vid infarten Odengatan. Det var då Sävsjö Skomanufaktur. Mittemot låg Blomströms smedja, och där kunde man se smeden själv, en välbyggd man arbeta på planen framför. Båda byggnaderna är nu "loppis". Om vi så ville ta en fika, eller kaffe med bröd, som det hette på den tiden, kunde vi gå på Grand Café på Storgatan eller Centralcaféet "Lindoffs" nere vid Östra Järnvägsgatan (Swedbank). Här är jämförelsen löner och priser viktig. Hos Lindoff och andra kostade kaffe med vetebröd och småkakor 1.50, kanna med påtår förstås.

Och så bion Röda Kvarn. Matiné klockan 18.50 öre, kvällsföreställning 1.50. Andra priser liknade vid jämförelse.

Mycket mer kunde berättas om händelser, personer, byggnader och verksamheter men det tar aldrig slut. Så det får räcka med dessa sporadiska hågkomster.

**Oswald Söderqvist**, född i Örsby 1928. Lämnade Sävsjö hösten 1945



## SÅ HÄR MINNS JAG GÖSTA OLSSON



*Gösta Olsson*

Vi var skolkamrater från första klass och delade många intressen. Fotografering och film blev det gemensamma intresset som trollband oss och Gösta hade en, för den tiden, mycket avancerad kamera, en Rolliflex.

Matinéerna hos Erik Rohdin på Röda kvarn var höjdpunkterna och sedermera fick vi gå upp i maskinrummet och se på när Erik visade film.

Göstas stora intresse var också att "köra tåg" och han hade en fin uppsättning modelljärnväg av märket Märklin, den fick vi andra knappast aldrig leka med. Han var tidigt intresserad av personer med uniform och om han inte skulle bli lokförare så var brandman eller polis ett alternativ.

Filmintresset ökade och vi byggde "biograf" hemma hos mig i uthuset där vi vevade gamla 35-milimeters filmer inför en hänförd publik bestående av kvarterets ungar. Gösta hade en fantastisk förmåga att genomföra en föreställning med draperier och ljus, allt för att få fram den äkta biografkänslan. Efter sju år i skolan började Gösta på Posten i Sävsjö samtidigt som han blev mer intresserad av polisyrket.

Filmbolaget STURE-FILM bildades och då hade vi kommit upp i 17-18 årsåldern och jag hade införskaffat en smalfilmskamera typ dubbelåtta. Nu började de "stora" filmerna komma till och de visades på den fina biografen som hade inretts i mangelboden på Skogsgatan där Gösta bodde hos sina föräldrar Elsa och Henry. Här lades grunden till Göstas utbildning som biografmaskinist och som han sedermera fick användning för på de stora biograferna i Stockholm.

Gösta började läsa på Jära folkhögskola och sedan var det vidare till Polishögskolan. Han hade en förmåga att studera och memorera och det gjorde att han så småningom gick vidare inom polisen och blev sedermera åklagare inom ekobrottsmyndigheten i Stockholm.

Gösta var också en samlare. I hans lägenhet på Bondegatan i Stockholm trängdes myntsamlingar med ett stort antal antika föremål.

Men tiden går och vi kom ifrån varandra och har inte träffas på många år, och sedan är det plötsligt för sent. Men du finns kvar i mina album och filmer och alltid i mitt hjärta.

**Sune Johansson, Sävsjö**

## CATWALK I KOMSTAD

För att bli framgångsrik idag handlar det om att ha ett varumärke, bli satt på kartan, bilda nätverk, profilera sig, ha ett ansikte utåt, bli sedd och skapa en arena för kontakter. Som han sa den unge företagaren - vi kommer att ha ett event, vi samlar några nyckelpersoner, kör lite soft musik, något gott i glaset och lite tilltugg så säljer vi in vårt projekt.

Men hela konceptet finns redan och har funnits många år. Det handlar om Våffelkvällarna i Komstad. Ett härligt event varje torsdag mellan 18.00 och 21.00. Arrangemanget innehåller allt som nämnts ovan. En suverän mix.

Hit dras vi gammal som ung, såväl sommargäst som bofast, i ur och skur. Här tränger vi ihop oss på ohyvlade bräder lagda på bockar. Man blir snabbt god vän med den obekante när man måste samarbeta om balansen. Det sägs att en gemensam fiende förbrödrar, men i Komstad är det bevakning av nummerlappen som förenar. Det handlar om tilltugget - våfflor och kaffet. Tillverkade och serverade av traktens kändisar. Oset från järnen ligger som en varm god Lützendimma över ströget mellan ramsågen och Hugo Johanssons affär. Det gäller att rätt våffla slinker ner i rätt mage. Alltså har brickan ett nummer som skall hamna hos gäst med detta turnummer. Vilket inte är lätt i dimma, trängsel och sorl. Man spekulerar och har otaliga lösningar på problemet. Från sms-meddelande till nummerflickor med stora skyltar. Men servitören med de mest ludna benen nedanför förklädskanten har inga problem med kontakten. Hans stämma genljuder och man får en rapp replik på köpet.



*Bild från Våffelkväll i Komstad Kvarn*

Det gäller också att hela tiden ha ett öga på den väl upptrampade stigen mellan sågen och lanthandeln. Det är på denna catwalk allt händer. Vi är ju här för att se, ses och bli sedda.

Fram och åter förflyttar vi oss i sakta mak. Som ett vajande sädesfält. Här återknyts gamla kontakter och nya uppstår. Här finns alla möjligheter att visa upp det som är nytt för året. Senaste barnbarnet, en smalare kropp, ett glatt ansikte eller ett flashigt paraply. Även att visa upp sitt gamla jag och sin kärlek är helt ok. Så härligt. Här är tillåtet att vara nyfiken, knuffa på grannen och ta reda på namn och släktförhållanden på dem som rör sig på catwalken.

Intellettet luftas också dessa sommarkvällar, med Elna Nilssons kluriga frågor där personkännedom sätts på prov liksom känslan för lokala årtal, procent och nyttoväxter.

När sedan älvorna trår sin dans på Cronas ägor, näcken lägger fiolen i sitt fodral, våffeljärnet svalnat, sommargästerna tunnat ut och kylan tränger genom fleecen- då vet vi att det är augusti.

Men det kommer en ny säsong då vi åter äntrar catwalken för att titta och betittas allt i sann filantropisk anda.

**Inger Högberg-Strömquist**



## SOM I SÄVSJÖ, SÅ OCK I NORDEN

"Vad heter Sävsjös borgmästare?" frågade han. "I Sverige finns inga borgmästare längre, men de har funnits", svarade jag och tänkte på Borgmästar Munte som red på sin Brunte. Samtidigt började jag fundera på vem som kunde tänkas vara Sävsjös motsvarighet till forna tiders borgmästare. Kommunstyrelsens ordförande kanske? Eller någon annan av de högre tjänstemän som i denna stund kunde tänkas rynka pannan inför något grannliga beslut inne i den låga men gedigna bruna tegelstensbyggnad vi just passerade. SÄVSJÖ KOMMUN läste han på fasaden och sa sig förstå att detta var kommunens själva sinnebild, dess "ansikte utåt" som det så käckt brukar heta. Tingshuset fanns här förr – jag har en vän som bor på Tingsgatan – och jag minns berättelserna om min mormors far som reste in till Sävsjö från Hultsjö för att vara nämndeman vid tinget. Nästan ofattbart att det kunde hända i Sävsjö!

Jag tänker på detta då jag betraktar ordet MAIRIE mittöver ingången till den rappade gråblå byggnaden framför mig. Att ett sådant "mairie" hyser en "maire" inom sina murar, det faller av sig självt. Med andra ord: vad vore rådhuset utan sin borgmästare? Flaggorna vajar smattrande färgglatt i vårvintervinden och ger ett omisskännligt internationellt intryck. Alla EU:s medlemsländer finns representerade med varsin flagga. Något för Sävsjö att ta efter kanske. Vattnet porlar livsbejakande nedför pelaren på monumentet med de tre unga kvinnorna som från början var hedniska älvor, men sedan upphöjdes till rangen av katolska jungfrur, symboliserande den heliga kärleken, den heliga tron och det heliga hoppat: Sancta Caritas, Sancta Spes, Sancta Fides. Dessa jungfrur figurerar också i stadsvapnet och de har gett namn åt platsen som på luxemburgska heter Èlwen, på tyska Ulfingen och på franska Troisvierges. Om luxemburgskan och tyskan således fokuserar på älvorna så är det de tre jungfrurna som lyfts fram i den franska språkdräkten. Den lille Sävsjöpojken på torget har väl inte samma rang och värdighet, men är inte desto mindre ett trevligt inslag i stadsbilden. Troisvierges rådhus må vara vackert, men det kan dock inte stoltsera med något gediget järnstaket likt det som inramar Sävsjös Kommunhus. Det var på dessa nedhängande järnkedjor som min mor brukade sitta med sina skolkamrater då det var rast i Realskolan som låg rätt över gatan. Men se det var inte populärt. Ordningsmakten grep in och förklarade att staketet inte var avsett att sittas på. Denna åthutning gjorde ett sådant intryck på min mor att hon minns den ännu och jag fick höra om den redan då jag var ett litet barn. Det var en annan tid.

Idag lägger nog ingen ung människa på minnet när läraren eller vem det nu vara månde ger en tillrättavisning. Själv glömmer jag dock aldrig då Monica och jag nyfiket bladdrade i en tidning på Domus och ett biträde ilsket snäste att det minsann inte var tillåtet att läsa i tidningar som man inte tänkte köpa. Det var en minnesbeta!

Men som sagt: något järnstaket finns inte framför rådhuset i Troisvierges. Däremot finns något annat som verkar vara av järn. "Vad är det där för en blåfärgad älg", frågar jag, "eller är det en ren?" "Det är en hjort, min katt", svarar han, som den väluppfostrade fransman han är, utan att med en min röja det bara alltför uppenbara faktum att jag än en gång ådagalagt mina sviktande kunskaper i biologi. Att skylla på konstnärens bristande förmåga är ogörligt. "Och vad symboliserar den?" frågar jag i stället, för att avleda uppmärksamheten från min fadäs. "Det är en logo som kulturministeriet valt", blir svaret. På stadsbiblioteket i Eksjö har jag sett en färggrann ko som enligt vad jag uppfattade fungerade som konstverk och klädhängare/hatthållare i kombination.

Igenkännandets glädje var stor då jag upptäckte en snarlik ko mitt på den luxemburgska landsbygden eller var det möjligen den belgiska, lilleputtlandets gränser är trånga, innan man vet ordet av har man passerat den belgiska gränsen. Kanske har dessa färgsprakande kor spritt sig till samtliga EU-länder vid det här laget. Hur skulle det förresten vara med en rödlysande älg framför Sävsjö kommunhus? Kulturnämnden får ta ställning till detta!

Sävsjös Storgata är inte riktigt så stor som namnet antyder, men det är å andra sidan inte heller Troisvierges' motsvarighet Grand Rue. Flera gånger har vi nu kört förbi affären med den iögonenfallande skylten "Schiesser" och jag har äntligen bestämt mig för att gå dit och se på deras utbud av högkvalitativa underkläder. Snabbt inser jag till min besvikelse att detta är ett renoveringsobjekt och alls ingen affär längre. Skylten är det enda som är intakt, resten är invärtes ruiner som väntar på hantverkarnas insatser (och dessa kan man få vänta länge på har jag lärt mig). Affärer läggs ner, lokalerna står tomma och så plötsligt en dag kommer nya förhoppningsfulla ägare och kommersen är åter igång. Det gäller bara att vänja sig vid att det som idag är en matvaruaffär i morgon kan ha omvandlats till en skönhetssalong. Även i Sävsjö står många affärslokaler tomma för att endera dagen återuppstå i ny gestalt. Mat och kläder behöver man här som där, och vem vill inte se om sin hud och sitt utseende då och då.

Det lilla konditoriet där vi åt glass i somras är verkligen mysigt. "Det är som på Melins", tänkte jag, fast det var inte riktigt sant. Melins är betydligt större med sina rejält tilltagna rum och sina bastanta möbler. Här satt vi inklämda på en minimal yta och det var rena turen att ingen annan kommit på tanken att inmundiga glass vid just denna tidpunkt. Från väggen blickade storhertigparet ner på oss. På Melins lyser kungafamiljen med sin frånvaro, men där finns å andra sidan Åke Edwardsons hörna och frågan är om inte namnet Åke Edwardson skulle kunna frambringa ett igenkännande leende på någons läppar här. I den allmänna kriminalromanhysterin har förstås även Sävsjös egen deckarförfattare fått sina böcker översatta till tyska och franska, om än inte luxemburgska kanske.

Pappershandeln har ett rikt utbud av varor och jag tänker med stort vemod på Parners bokhandel, salig i åminnelse. Jag minns när Eva Liliegren uppmanade mig att slå till och köpa de där åtta Hjalmar Bergman-romanerna när nu min mor var på det spendersamma humöret. De står fortfarande i min bokhylla, dessa vackra böcker. Så blev Parners Pym och ägaren tog hem *Porträtt av konstnären som valp* åt mig och så kom den skönskrivande Ulla som skar till inbjudningskort på beställning. I Troisvierges pappershandel finns inga böcker och det är förstås trist, men här finns så mycket annat smått och gott. Om jag vore barn skulle jag älska denna affär med sina mjukisdjur och roliga pennor och väldoftande suddgummin och vackra kort och roliga prydnadssaker. Men inte finns här några barn i affären. De har väl rest in till stormarknaden i Huldange förstås.

Banken är fräsch och ser tämligen nybyggd ut, den är inte på långt när lika stor som Swedbank i Sävsjö, mer i Handelsbankens storlek. Men kunderna blir snabbt betjänade och expediterna är vänliga och inte så stressade. Postkontoret påminner om Sävsjös i sin minimalism. Undrar om det en gång varit lika stort som det i Sävsjö var förr i tiden. Det är inte omöjligt. Att flanera Grand Rue upp och ner är en behaglig upplevelse och järnvägsstationen ligger inom bekvämt gångavstånd. Den ger ett modernt intryck och är i full verksamhet i motsats till Sävsjös konstaterar jag med en liten tagg i hjärtat. Och en biograf har man minsann också, men inget riktigt Kulturhus som i Sävsjö.

Allt är liksom hopträngt här. Kyrkan ligger mitt i byn och den är katolsk förstås. Ger ett mörkt och lite skrämmande intryck. Jag föredrar utan tvekan Vallsjös ljusa även om den gärna kunde ha varit mer centralt placerad. Och tänk en campingplats finns här också med simbassänger och idrottsplatser. Också detta mitt i byn i motsats till Sävsjös Familjebad och idrottsanläggningarna på Hågneområdet.

En kvarts promenadväg – och då kan man gå i sakta mak – från Grand Rue finns rena landsbygden och det tycker jag är härligt. Men jag saknar Eksjöhovgårdssjön att promenera runt. Sjöar finns men inte inom gångavstånd. Här leder en lantlig väg bort i ett okänt fjärran, så det är bara att gå så långt man orkar och ta med i beräkningen att man också ska ha krafter att gå lika lång väg tillbaka. Kyrkogården som jag passerar på vägen liknar inte Vallsjös, men här råder en stilla frid som lugnar sinnet och stämmer till eftertanke. Vem var dessa människor som levde här för länge sedan eller så sent som förra året?

Från den närbelägna skolan hörs rop och stim, precis som i Sävsjö. Man spelar fotboll och jag tänker att alla säkert inte är lika roade som de mest högljudda. Här vändas barn i Troisvierges som i Sävsjö. Det är alltid samma historia. Men så betagande vackert det är här på Ardennerhöjderna. "Lika tjustigt som i Alperna", sa en väninna och jag mindes en måndag i mitt liv. Det var 70-talets mitt, det var Vallsjöskolans skolgård och det var novemberhöst och tröstlöst strilande regn och grådis. Min känsla av att befinna mig på fel plats var akut. Kvällen förut hade jag varit på Röda Kvarn och sett filmen *The Sound of Music*. Och om jag inte förstätt det förut så insåg jag nu med blixklik klarhet att om man någonstans skulle framleva sitt liv med mening, stil och värdighet så var det i Alperna. Så vad gjorde jag på Vallsjöskolans skolgård denna dag mitt i 70-talet, mitt i Sävsjö, mitt i en ändlös tröstlös årstid. Fast detta var en tillfällig sinnesstämning. Oftast har jag instämt med Elna i hennes devis: "Sävsjö är bäst".

Nu är det vårvinter och jag är i Ardennerna som nästan är som Alperna (åtminstone om man får tro min väninna). Landskapet är verkligen mycket vackert och jag njuter av den vida utsikten från höjden. En kvinna promenerar förbi med en hund. Hon säger något som låter om "Mojen" och jag tänker att hon kanske menar "Morgen", vilket verkar lite malplacerat då eftermiddagssolen redan blickar snett från himlen. Jag mumlar något ohörbart till svar. Omsider ska jag lära mig att hon menade "hej". Och "hej" säger man i Sävsjö också när man möts.

"Jag är på inköp i Nordens största varuhus", skrev han i ett av de första sms:en. "Norden", tänkte jag. "Är han i Sverige?" Då visste jag ännu inte att norra delen av Luxemburg kallas Norden. Och detta alls inte utan skäl inser vi då vi jämför klimatet i Sävsjö och Troisvierges. Det är påfallande likt. Regn och rusk både här och där och snö som faller och faller och somrar som uteblir och regnar bort. Och ändå stämmer vi glatt i med: "Jag vill leva, jag vill dö i Norden!"

**Inger Littberger**



## AXPLOCK FRÅN TIDNINGSAKIVET

Sävsjö Hembygdsförening tog under året hand om tidningsarkivet från Smålands-Tidningen. Vi har forskat lite i tidningarna som då hette Smålands Dagblad med Sävsjö Nyheter. Lösnummerpriset var 20 öre.

### Året var 1949.

Andra världskriget var slut och man skrev om Atlantpakten och Berlinblockaden. Vad hände i vårt lilla Sävsjö för 60 år sedan? Vi har skrivit av några notiser.

Vi börjar

Fredagen 14 januari

#### Sävsjö gatunamn rena labyrinthen för den oinvidde!

Gatunamnen i Sävsjö stad blir ofta källa till bekymmer för personer, som inte är insatta i det mysterium de utgör. Det är inte bara de många Östra och Västra som vållar besvär, utan fastmer det egendomliga förhållandet att en gata kan ha flera namn eller att två olika gator kan samma namn! En översyn av gatunamnen ska göras.

Tisdagen 18 januari

#### Radioglimt från Hägnens kvarn

Bröderna Gösta och Sture Holm i Hägnen utanför Sävsjö gjorde i söndags afton sitt andra radioframträdande i programpunkten Med ungdom landet runt. Nu presenterades de energiska, unga bröderna som Sveriges yngsta mjölnare. Pigg och trevligt och på oförfalskad smålandsdialekt berättade de om sin kvarn som har 60-70 kunder. Yngste brodern 15-årig Gösta Holm är den som sköter själva malningen. Lasse Svensson, Jönköping svarade för programpunkten.

Fredagen 21 januari

#### Västra Njudungs tingslags häradsrätt hade igår årets första ting på tingsstället i Sävsjö.

Tinget inleddes med tingspredikan av komminister G.B. Carlsson, Svenarum. Tingsförhandlingarna hölls under häradshövding Robert Nordenadlers ordförandeskap och med landsfiskal Harald Goldkuhl som åklagare. Uppropslistan upptog endast 6 mål, varav två var civilmål. Den lastbilschaufför från Bodafors som en dag i höstas sökt hinna över järnvägsövergången i Sävsjö medan bommarna höll på att fällas men misslyckats, så att det höga lass han hade förstörde en av bommarna får betala 20 dagsböter à 4kr.

Onsdagen 26 januari

#### Verksamheten har nu börjat för folktandvården i Sävsjö.

Sävsjö har fått tandpoliklinik, äntligen. Under många år har ett sådant behov förelegat men först nu har planerna kunnat bli verklighet. Genom att orten under flera år saknat sådan klinik blir följden den att chefen för kliniken doktor Nils Hansson och hans duktiga sköterska får en enorm arbetsbörda flera år framåt. Igår visades de nyinredda lokalerna i den Berglundska fastigheten för pressen och en del av stadens styresmän. Tandläkare Hansson var tjänstvillig ciceron och förevisade med berättigad stolthet de moderna lokalerna och de sinnrika apparaterna som kommer att underlätta arbetet i hög grad. Först stiger man in i ett kapprum där det finns hyllor för både stora och små patienter. Nästa rum är väntrum. Man frapperas av de ljusa och trevliga färgerna som möter ögat! Allt är glatt och inbjudande och säkert kommer patienterna att gå miste om den där obehagliga känslan man ibland kan få när man sitter i tandläkarens väntrum och väntar på sprutor, borrar och andra pinoredskap.

Efter visningen bjöd herrskapet Hansson på kaffe i sin trevliga lägenhet belägen i samma våning som kliniken och där pratades ytterligare tandvård och framhölls hur besvärligt det blir till en början innan man hunnit i fatt så att samtliga skolbarn får den tandvård de behöver. Men början är gjord och det är vackert så.

Torsdagen 3 februari

#### **Skogsarbetet underlättas genom ny snabb motorsåg.**

Nu har den kommit, motorsågen som generationer skogsmän väntat på och drömt om när armarna blivit trötta av att dra stocksågen genom 60-cm granstammar och knotiga masurbjörkar och när knäna blivit halvt förstörda av den kalla snön. I förra veckan visades den nya motorsågen för en liten grupp intresserade hos lantbrukare Albert Göransson, Forsa, Bringetofta. Det var skogsinspektör Valdemar Johansson som demonstrerade Skogsägareföreningens 4,5hkr nya såg vilken sköttes av Karl Erik Krieg. Det var en fascinerande syn att se sågen i arbete. På några få sekunder var granstammarna genomsågade och träden föll tungt i den blöta mossan. Man får känslan av att man står inför något nytt i skogsbrukets historia. Skogsarbetet håller på att motoriseras, och vad detta betyder förstår var och en, arbetskraftsbehovet minskar, hastigheten ökar, arbetet blir lättare.

Onsdagen 9 februari

#### **Idrottsmässa i sommar på Sturevallen.**

Idrottsalliansen i Sävsjö IFK, FF, BK och ABK – har beslutat anordna en stor idrottsmässa på Sturevallen med 7 speldagar under tiden 1-10 juli. Programmet kommer att bli synnerligen förmämligt. Vid sammanträde härom kvällen tillsattes en kommitté med två ledamöter från varje förening och avdelningschef Folke Fagerberg som kommissarie. Samtidigt har man diskuterat programmet. Meningen är att kontraktera Sebåms stora tivoli från Skåne och vidare planerar man enstaka uppträdande av riksbekanta förmågor såsom Edvard Persson och Bertil Boo. Grundtanken med det hela är naturligtvis att alliansföreningarna skall kunna förstärka kassan till fromma för idrotten i Sävsjö.

På senare år har faktiskt Sävsjö gått tillbaka en del idrottsligt sett och detta beror på att föreningarna inte kan hålla så hög standard på grund av ekonomiska svårigheter.

Onsdagen 23 februari

#### **Omskolning i Sävsjö för tbc-sjuka Göteborgsbor**

Sävsjö sanatorium har sedan en tid haft planer på att förlägga omskolningsverksamhet av tuberkulossjuka till Sävsjö. Eftersom sanatoriet ägs av Göteborg stad är det givetvis personer från Göteborg som får komma i åtnjutande av omskolningen och frågan har nu avancerat dithän att den första kontinenten partiellt arbetsföra beräknas komma till Sävsjö de närmaste dagarna.

Onsdagen 3 mars

#### **Bandyåskådare med om bilvolt**

En bilolycka, som först nu blivit bekant, inträffade i söndags i den kraftiga kurvan vid fröken Gertrud Mejenqvists gård i N.Ljunga. En bil från Värnamo - en Hudson Sport - med 5 personer var på väg till SM-finalen i Eksjö. Vid ingången i den trånga och ganska besvärliga kurvan mötte de en personbil, som mitt i kurvan råkade i sladdning. Värnamobilens skulle då väja undan och körde upp på en liten sluttning vid vägkanten. Därvid bar det sig inte bättre, än att bilen tog överbalansen och hamnade på vägbanan med taket nedåt. Bilen blev ganska illa tilltygad, taket bucklades till, samtliga glasrutor krossades och en del andra skavanker uppstod. Dessbättre skadades ingen människa.

Lördagen 5 mars

**Bitande kyla men god köplust vid auktion på Eksjöhovgård**

Det var storauktion vid Eksjöhovgård igår. Lantbrukaren Sven Hansson lät då genom den stora auktionsfirman Per Mild, Medalby försälja allt yttre lösöre jämte kreaturen. När auktionen fram på eftermiddagen tog sin början hade en hel del spekulanter från när och fjärran samlats. Det var ju månadsmöte i Sävsjö också, så tidpunkten var väl vald. Buden tycktes i början gå lite trögt, men så småningom tinade köparna upp – kaffet som serverades i en varm lokal kanske gjorde sitt till – och priserna blev lika höga som på alla auktioner i år. Korna betalades med 700-800 kronor och kvigorna gick bort för 500-600 kronor. För gårdens tjur betalades 1.950 kronor. Hästarna blev däremot ganska billiga trots att det var vackra djur. Priset höll sig omkring 1.000 kronor.

Tisdagen 8 mars

**Idrottsföreningen Kamraterna**

i Sävsjö hade igår årsmöte. Ordföranden, doktor P.B. Edén, hälsade välkommen. Till styrelsen valdes: doktor Edén, ordförande, bokhandlare G. Parner, hrr Berndt Rostedt, K-E Svensson, P.A. Isaksson, Folke Fagerberg och B. Frigert.

Fredagen 11 mars

**Vårpromenad**

I går tog ledningen för AB Dampäls i Sävsjö ett initiativ, som i högsta grad blev uppskattat av de anställda. I det vackra vårvädret som rådde fick personalen fritt på eftermiddagen. Alla samlades vid nya skolan efter middagsrasten varpå man vandrade ut till Vallsjöbaden, där firman bjöd på kaffe.

Lördagen 12 mars

**SGU-avdelningen i Sävsjö kan i kväll fira sitt 40-årsjubileum**

På få platser över vårt land skall man finna en ungdomsförening med samma glöd och med samma iver som i Sävsjö. Och så har det varit i alla år. Början gjordes 1909 av några godtemplarungdomar, fyllda av idealitet och förhoppningar. Att beskriva vad SGU gör låter sig inte göras inom ramen av en tidningsartikel, men man nämner deras antituberkulosarbete och deras arbete för folklekarna. Men främst står dock arbetet för helnykterhet. Genom anordnande av lekaftnar i Folkparken under sommarmånaderna har SGU-ungdomarna i Sävsjö under senare år verksamt bidragit till sanering av nöjeslivet. När avdelning 138 på lördagen firar sitt 40-årsjubileum kan man utan tvekan konstatera att den nya generationen som nu med liv och lust leder arbetet väl förvaltar 138-ans goda renommé.

Tisdagen 22 mars

**Sävsjö Fornminnes- och hembygdsförening höll igår kväll årsmöte i Fornminnesstugan.**

I tur att omväljas i styrelsen var doktor Sven Pripp, fröken Vera Kristoffersson, köpman A. Cederlund och fotograf Carl Källström, vilka samtliga omvaldes, samt nyvaldes efter disponent Gunnar Danielsson, som nyligen avlidit, disponent Arne Carlsson. Styrelsen konstituerade sig enligt följande: ordförande och sekreterare doktor Pripp, vice ordförande fabrikör Gunnar Engdahl, vice sekreterare fröken Kristoffersson och skattmästare köpman Egon Carlsson. Till förste, andra respektive tredje intendent utsågs disponenten Arne Carlsson, hr Frans Johansson och fotograf Källström. Övriga ledamöter i styrelsen är fru Ingrid Carlsson, fru Lillie Carlsson, köpman A Cederlund, kamrer O. Zackrisson och byggmästare Fabian Andersson. Av verksamhetsberättelsen framgick att medlemsantalet var 106.

Viktigaste tilldragelsen under året har varit den diskussion som väckts om möjligheterna att restaurera Vallsjö gamla kyrka. Restaureringen av bron till Eksjöhovgårdsruinen blev föremål för diskussion, vilken utmynnade i att man beslöt ingå till länsantikvarieämbetet med en skrivelse i frågan. Styrelsen fick i uppdrag att tillse att Muntarpsboden, Ryggåsstugan och marknadsboden i Fornminnesparken får ny takbeklädnad, givetvis i en stil som motsvarar deras ålder och ursprung.

Vidare hade doktor Pripp utarbetat ett nytt stadgeförslag, vilket enhälligt antogs. Under mötet, vilket förlöpte i angenäm samvaro med öppen brasa och kaffe med ostkaka, upplästes även en trevlig skildring från en av sommarens utflykter av köpman Carl Hammargren.

Lördagen 26 mars

#### **Sävsjöborna får efterlängtat tvättstuga – kostnaderna 14,000 kr.**

Man kan nu ta för givet att Sävsjöborna får sin efterlängtade tvättstuga. Vid ordinarie föreningsstämma med Sävsjöortens mejeriförening i torsdags beslöts nämligen att inrätta en sådan i förutvarande mejeriets lokaler. Kostnaderna i vilka inkluderas reparationer, tillbyggnad samt återköp av ångpanna beräknas uppgå till 14.000 kronor.

Det var ganska trångt om utrymmet i Sturesalen på torsdagsförmiddagen, då hr John Johansson, Rööd, i egenskap av ordförande öppnade böndernas årliga årsstämma med orden: - Det finns experter som sagt, att vårt mejeri är det modernaste i Sverige. Eftersom vårt land står som nummer ett i mejerihantering i Europa, vågar jag påstå att Sävsjös nya mejeri är Europas modernaste!

Måndagen 28 mars

#### **Sparbanksjubileet i Sävsjö firat under solenna former**

Under högtidliga och minnesrika former firade Sävsjö Sparbank på lördagen sin 75-åriga tillvaro. Bankens båda veteraner J.A Mejenqvist och grosshandlare Joh. Ringius, som i respektive 30 och 40 år tjänat banken och nu frånträdde sina befattningar som ordförande och vice dito i bankstyrelsen, blev föremål för stora och varma hyllningar.

De fick av den nyvalde bankordföranden, riksdagsman J.W. Petersson, för långvarigt och förtjänstfullt arbete för bankens bästa, mottaga var sin bukett röda nejlikor.

Årssammanträde med huvudmännen hölls i sparbankens lokaler. De olika berättelserna föredrogs och godkändes. Enligt styrelsens förslag beslöts att av årets nettovinst kronor 17.160:25 överföra 4.000 kr till pensionsfonden. 2.000 kr skall avsättas för utdelning med 5 kr insatt pr bok till varje nyfött barn inom verksamhetsområdet, samt resterande kr. 11.160:25 överförs till reservfonden. Vidare beslöts att oförändrade löner och arvoden skall utgå för personalen och huvudmännen.

Högtidsmiddagen inleddes med välkomstord av bankens nye ordförande, riksdagsman Petersson. Tal underströk också vad Sävsjö Sparbank hade betytt för utvecklingen i Sävsjö och Västra härad. Från Svenska Handelsbanken överlämnades genom häradssdomare Sandberg en praktfull blomstergrupp med lyckönskan och tack för gott samarbete.

#### **Sävsjö stads nya hyreshus**

Tallbacken på Parallellgatan insynades på torsdagen i närvaro av byggnadskommittén, kommunalborgmästaren och entreprenörer. Det 21 lägenheter stora hyreshuset drar en kostnad på 265.000 kr. Det kunde synas in utan några egentliga anmärkningar.

Efteråt följde supé på stadshotellet, där kommunalborgmästare Palmér framförde stadens tack till entreprenörer, arbetare och byggnadskommitté. Huvudentreprenören, byggmästare Åsberg, Jönköping höll svarstalet.

Onsdagen 6 april

#### **Smålandsfilosofer söker sanningen i Vallsjöbaden**

Vallsjöbaden, riksbekant genom sina idrottskurser och känt som ett eldorado för dyrkare av fysisk kultur, blir i år under tre högsommardagar samlingsplats för en skara kursdeltagare, vilkas studiesyfte ligger på ett helt annat plan än vad som brukar vara vanligt, när det gäller "Smålands Vålådalen". Dessa vetgiriga personers mål är att i första hand nå andlig spänst och att söka sanningen i djupet av människans själ. Kontraktsposten Harald Blomstrand är Sävsjötänkarnas hövitsman.

#### **Pinut-Pelle skrev veckans trudelutt:**

I Vallsjöbadens gröngräs i sommardagar tre det skall filosoferas av Smålands tänkare. Där själens djup skall pejas i julikvällen sen av Harrie och Ahlberg och Blomstrand och Edén. Vi hoppas till den tiden i bästa trimning är vår livsåskådningscirkel från etern populär. Då gäller det för Åström, Karl Jonsson och Alf Mill att kunna Kant och Platon och Goethe utantill.

Torsdagen 14 april

**På biografen Röda Kvarn** går filmen Hammarforsens brus, en mustig norrlandsfilm!

#### **Mossaryd och Komstad vill ha lantbrevbäring**

I en skrivelse till postmästaren i Sävsjö har postabonenterna i Mossaryd och Komstad anhållit om att få lantbrevbärlinjen från Sävsjö till Mejensjö och Sävsjöbyn utsträckt till att omfatta även Mossaryd och Komstad. Mossarydsborna anser sig särskilt åsidosatta, då de får hämta posten i Sävsjö.

Onsdagen 4 maj

#### **Skärmbildsundersökningen**

i Sävsjö börjar, som framgått av annons i gårdagens tidning, i dag. Samtliga invånare i staden vilka fyllt 10 år, alltså födda 1939 eller tidigare, bör infinna sig på angiven tid och plats. Den som ej frivilligt underkastar sig provet riskerar att bli inkallad till Eksjö för undersökning. Av vikt är att alla kommer när de är kallade. Man bör infinna sig i god tid, så att avklädningen hinns med. Herrarna bör ha kavaj med sig, som de kan begagna, när de går mellan omklädningsrummet och undersökningsbussen. Damerna bör för samma ändamål medföra kappa eller något liknande.

Onsdagen 11 maj

#### **Ängslada till Fornminnesparken**

I Fornminnesparken i Sävsjö kommer inom den närmaste tiden ytterligare en gammal byggnad att placeras. Fornminnesföreningen har nämligen genom fotograf Carl Källström i dagarna förvärvat en gammal ängslada, stående på Forsa Jonsgårds marker i Bringetofta. Den är av rundtimmer som sammanfogats genom korsknutar, och golvytan mäter 3½ x 2½ meter. Exakta uppgifter om ladans ålder har man inte, men den torde röra sig om 200 å 300 år. Som representant för gammal småländsk allmogekultur kommer nyförvärvet säkert att fylla sin plats i Sävsjö fornminnespark.

#### **Stadsloppet i Sävsjö äger rum i Sävsjö den 6 juni**

Idrottsföreningen Kamraterna och Smålands Dagblads stadsloppning kommer även i år att gå av stapeln på Svenska flaggans dag den 6 juni, som i år infaller på annandag pingst. Vid sammanträde med IFK:s styrelse i måndags kväll beslöts att stadsloppet även i framtiden skall äga rum samtidigt med flaggfirandet. Meningen är att på så sätt skapa en traditionell folkfest i Sävsjö. Stadsloppet är som bekant en stafettlöpning genom staden med start och mål förlagda till Sturevallen. Löpningen är öppen bara för föreningar och korporationer inom staden.

Onsdagen 18 maj

#### **Vallsjöbadens idrottsplats nu påbörjad**

Med 2 stora traktorer från Ing2 i Eksjö försedda med stabil grävningsattiralj började i måndags schaktningen till en idrottsplan som genom Smålands idrottsförbunds försorg kommer att anläggas vid Vallsjöbaden.

Lördagen 21 maj

**I realskrivningarna vid Högre folkskolan** i Sävsjö godkändes 8 elever, medan 3 underkändes. Det är inte känt, var och när den muntliga examen ska äga rum.

Lördagen 28 maj

#### **Sörensenska företaget**

hade Kristi Himmelsfärdsdag en trevlig utflykt för ett hundratal av de anställda med damer. Resan gick på morgonen med bussar till Nydala, där man lägrade sig på den vackra Järnudden. Deltagarna trakterades med middag och dagen förflöt med bl.a. lekar, frågesport och allsång. Musikunderhållning förekom också. Innan man for åter till Sävsjö bjöds på kaffe.

Onsdagen 1 juni

#### **Kaffeservering i Hembygdsparken**

Falks matsalar kommer från och med pingstafton att hålla servering av kaffe och läskedrycker i Hembygdsparken i Sävsjö varje helgdag och helgdagsafton. Serveringen är öppen från kl 14 till kl 22 på helgdagsaftnar och från kl 15 till samma kvällstid på helgdagar.

Onsdagen 8 juni

#### **"Mot skjutbanan" bör bli söndagens paroll**

Korporationsskjutningarna i Sävsjö står för dörren, och som vanligt anordnas dessa i Sävsjö Skytteförenings och Smålands Dagblads regi. Intresset för denna tävling har under de senaste åren varit i ständigt stigande, och inget tyder på att kurvan skall dala, tvärtom. I fjol deltog närmare 200 skyttar, vilket var rekord. Arrangörerna hoppas, att dubbla hundratalet passeras i år, och troligen blir så också fallet. Träningskjutningar pågår varje kväll, och söndag morgon smäller det på allvar. Anmälan göres i Parners bokhandel, där även eventuella och synnerligen välkomna prisdonatorer kan inlämna sina bidrag.

Onsdagen 22 juni

#### **Traditionsenligt midsommarfirande i Hembygdsparken**

Sävsjöborna kommer även i år att få fira midsommar i Hembygdsparken. Hembygdsföreningens ordförande doktor Sven Pripp omtalar, att det kommer att bli ett midsommarfirande i gammal god stil med lövdragning, blomsterplockning och klädnad av midsommarstången. Resningen sker under sång och glam och sedan är det dags för fioler och dragspel att spela upp. Lekar, sång och musik kommer att avlösa varandra i en ljuvlig blandning och skulle krafterna minska går det lätt att reparera den saken då givetvis servering är anordnad.

Doktor Pripp vädjar till alla, som vill vara med, att infinna sig redan kl. 2 i Hembygdsparken för att därifrån tåga ut i skog och mark och anskaffa det erforderliga mängden av löv och blommor. Jag hoppas att så många lövbärrerskor och bärare måtte komma så att bördorna ej blir för tunga, framhåller doktor Pripp, som vidare hälsar hela Sävsjö såväl äldre som yngre hjärtligt välkomna till Hembygdsparken, som nu står i sin vackraste skrud.

Tisdagen 28 juni

#### **Drätselkammaren i Sävsjö**

hade i går sammanträde. Frågan om inredande av lokaler för drätselkontoret i polishuset var ånyo uppe till behandling. Kostnadsförslag förelåg klart och uppgick till 7,000 kronor. Ärendet bordlades för ytterligare behandling.

Fredagen 15 juli

#### **Mjölkrekord vid Sävsjömejeriet**

Sävsjömejeriet som nu är ett av Sveriges modernaste slår efter en varm sommar nytt rekord och väger in 25000 liter om dagen. Man börjar även sälja vispgrädde som kommer lämpligt till jordgubbssäsongen som är i full gång.

Måndagen 18 juli

**Första badsöndagen** gick av stapeln även om det var sparsamt med solsken över Vallsjöbaden. Vattentemperaturen uppmättes till 22 grader och mycket folk hade kommit för att underhållas av Eksjö musikkår som populärkonsertade på eftermiddagen. Surfinguppvisningen fick dock skrinläggas p.g.a. motorkrängel. Fri entré för nationalklädda.

Tisdagen 19 juli

#### **Kufisk fullmäktigedebatt om en fjärde polis**

Debatten fick till följd att man efter votering 10 mot 9 fick igenom förslaget om att tillsätta ytterligare en polisman. Med hänsyn av vad som sades i debatten torde dock beslutet kunna karakteriseras med satsen "här till är jag nödd och tvungen".

Onsdagen den 10 augusti

#### **Gott kräftfångstresultat**

I kräftvattnen runt Sävsjö blev fångstresultatet första natten ungefär av samma omfattning som tidigare. Priset till kräfthandlarna rörde sig om 4-4.50 per tjog.

Fredagen 19 augusti

#### **Unik fond från nödåret 1868 försvinner**

Denna fond som troligen ingen annan kommun i vårt land har maken till, härrörande från 1868 och benämnd Norra Ljunga nödhjälpskassafond kommer nu att gå upp i en annan fond enligt drätselkammarens förslag. Tanken var att fonden skulle lindra nöden och genom igångsättande av arbeten skulle ge nödortfött uppehälle åt den hårt härjade befolkningen. Efter att ha fördelats 1868 återstod cirka 25 kronor som satte in på Vrigstad då startade sparbank och har nu efter 90 år utan att behöva användas vuxit till 986 kronor.

Tisdagen 30 augusti

#### **Ombyggnad av reningsverket kostar 200000 kronor**

Avloppsvattnet från Sävsjö har under åren blivit föremål för hård kritik p.g.a. Sävsjön ej längre går att använda som badsjö och dels p.g.a. den odör som vid lågvatten kommer från Torkån. Reningsverkets utbyggnad ska lämpligen dimensioneras för 11000 innevånare då inflyttning till staden är att förvänta. Lägga reningsverket på annan plats finns inga skäl till.

Fredagen 9 september

#### **En tunnel under järnvägsövergången redan nästa år?**

Länsvägsnämnden jämte representanter för länsstyrelsen besökte på onsdagen Sävsjö under sin sedvanliga inspektionsresa genom länet. I sällskapet återfanns bland annat landshövding Olle Ekblom. Nämnden hade förlagt mötet till stadshotellet och behandlade det för alla sävsjöbor så aktuella problemet "järnvägsövergången". Projektet med en gång- och cykeltunnel under övergången uppsattes därvid som nummer 4 bland de förslag vilka om möjligt kommer att utföras eller i alla fall påbörjas nästa år. Därmed står Sävsjös mest brännande trafikproblem helt plötsligt närmare sin lösning än någonsin. Jojo.

Onsdagen 12 oktober

#### **Hypermodern bleckvarufabrik uppförd under mottot "Trivsel åt personalen"**

Sävsjös modernaste fabrik, J-H-fabrikens anläggning på Stockarydsvägen stod inför sin fullbordan och tillverkningen pågår för högtryck i den ljusa och rymliga lokalen sedan 2 månader. Anläggningen omfattade även lager och kontor för systerbolaget AB Johansson och Hällgren som skötte återförsäljningen av J-H-fabrikens produkter som bl.a. var kakburken "Triett", brödfatet "Erika", trädgårdskannan "Strilo" och mycket annat.

För att personalen skulle trivas hade man ett specialgolv som gick under namnet "kubbgolv" och som enligt verkmästare Rambrant var lika varmt att gå på som att gå i träskor! Här fanns även förstklassiga omklädnings- och tvättrum för såväl män som kvinnor samt ett trivsamt lunchrum med fullständig köksutrustning.

Onsdagen 19 oktober

#### **Mjölkförsäljningen i Sävsjö på söndagarna**

Det råder kaos på söndagsmorgnarna när Sävsjöborna är på jakt efter färsk mjölk och man kan efter att fått köa en halvtimme på förmiddagen mötts av beskedet att den var slut. Nåja, man fick sin mjölk efter en promenad på en dryg halvkilometer till mejeriets huvudlokaler på Stockarydsvägen men man är förbittrade att man inte kan hålla öppet ett par timmar på Lundbergsplan där mejeriet har en filial. Man frågar sig om inte konsumenterna har någon talan och om det bara är höga vederbörandes mejerichefens välvilja det beror på om man ska få någon mjölk på helgdagarna.

Torsdagen 3 november

#### **Ordningen god och vädret vackert på Vrigstad marknad**

Marknaden igår gynnades av vackert väder och besökarnas skara var i paritet med som brukar vara vanligt på höstmarknaden. Stånden var relativt välbesatta av försäljare från skilda orter. Kulören var den sedvanliga: hötorgskonst, celluloidsnurror och ballonger. Varma korggubbarna gjorde fina affärer och rakbladsförsäljarens svada upplyste folk att man skulle köpa hans rakblad om man ville gå renrakad genom livet. Hästhandeln var inte fullt så lysande. En prima arbetshäst betalades med 1325 kr. Däremot florerade byteshandeln ganska friskt på hästmarknaden. Ordningen bland marknadsbesökarna på torget var god och inte en enda fyllerist behövdes omhändertas.

Måndagen 7 november

#### **Sävsjöbilar på nattlig jungfrutur.**

För att höja intresset för motorsporten i Sävsjö och ett led i förberedelserna för att bilda en motorklubb ordnade man en träningskörning med start och mål i Vallsjöbaden. Banan mätte 8 mil och gick längs såväl kartans vita som svarta vägar. Utmed banan hade man passerkontroller och kontroller med förarprov. Banläggare var Henry Arnesson.



Alla 14 ekipagen togs sig i mål trots att banan kanske var i svåraste laget för nybörjare och tiden blev därför därefter. Vann gjorde disponent Arne Carlsson före i tur och ordning Ragnar Krafft, Börje Wikström, Sven Tylenius och Bengt Westberg. En förare diskades för att han hade en passagerare för mycket i bilen. Efter framkomsten till målet serverades deltagarna kaffe och te inne i Vallsjöbadens storstuga och där ventilerades kvällens strapatser både lustigt och mustigt. Några dagar efteråt beslöt man bilda en motorklubb i Sävsjö.

\*\*\*\*\*

*TACK till ALLA som bidragit med minnesgåvor och övriga penninggåvor, medverkat i årsskriften, hjälpt till med parkstädning och parkskötsel, servering, våffelpåläggning och måleriarbeten m.m.!!!*

\*\*\*\*\*